

Indledning

Unge og arbejdsliv

Unge og deres arbejdsliv er et tilbagevendende politisk tema, især når det gælder den politiske interesse i det arbejdsliv, som man ønsker, at unge skal kvalificere sig til. Det umiddelbare indtryk den politiske debat efterlader, er, at unge vælger langsomt, urealistisk og – derfor – selvoptaget i stedet for at tage deres samfundsansvar på sig og hurtigt vælge et fag/uddannelse, der er brug for på offentlige og private arbejdspladser. Efter den nuværende politiske dagsorden betyder det, at unge skal vælge at kvalificere sig til jobs i fx sundhedssektoren og IT-branchen frem for at satse på at blive mediestjerner eller filosoffer. Og frem for alt at unge skal vælge, påbegynde og gennemføre en uddannelse straks efter en afsluttet ungdomsuddannelse. Ungdomskategorien er således en, der knytter sig store arbejdsmæssige forhåbninger til i den brede offentlige debat. I debatten om unge og arbejdsliv kommer unge ofte til at fremstå som en særlig og entydig størrelse:

“Unge i dag ønsker ikke at binde sig, at have et rutinepræget arbejde, men ønsker personlig udvikling, at være kreative og frie i arbejdslivet ...”

Der er tre indlysende spørgsmål til denne fremstilling af koblingen mellem unge og arbejdsliv:

- Er disse karakteristika særlige for unge?

- I hvilken grad gælder disse karakteristika gælder alle, som aldersmæssigt befinder sig i kategorien ung?
- Er problematiseringen og bekymringen om unges arbejdsliv et nyt fænomen, eller har politikere og planlæggere altid haft den slags bekymringer, uafhængigt af små ungdomsårgange og store årgange i pensionsalderen?

Dette temanummer af arbejdsliv undersøger de to sidste af disse spørgsmål, og giver desuden forskellige bud på, hvordan unge selv oplever deres nuværende eller fremtidige arbejdsliv.

Temanummeret lægger ud med Ida Juuls artikel, der i et historisk perspektiv undersøger, hvordan der politisk er blevet tænkt og planlagt om unges indtræden på arbejdsmarkedet. Juul koncentrerer sig om de seneste tre generationer af unge, som har gjort deres erfaringer i erhvervsuddannelsessystemet i det, man kunne kalde den modernistiske guldalder indenfor uddannelses- og arbejdsmarkedspolitikken. Juuls analyse viser bl.a., at valget af en erhvervsuddannelse – på trods af politiske ønsker om at sikre rekrutteringen af unge hertil – ikke er så indlysende for unge i dag eller for tredive år siden, som det var umiddelbart efter 2. verdenskrig. Sofie Birch undersøger i temaets næste artikel, hvilke aspirationer og bevæggrunde en anden gruppe af unge har, nemlig de, som i dag søger fodfæste i den

ekspanderende danske filmbranche. Birch viser, hvordan disse unges engagement er forbundet med og betinget af et særligt arbejdsbegreb, som rummer en idé om arbejdet som et eventyr.

I den tredje artikel præsenterer Mette Pless og Noemi Katznelson en ny undersøgelse af folkeskoleelevers ideer, ønsker og forestillinger i forbindelse med et fremtidigt arbejde. Pless og Katznelson fremfører, at unges ønsker om økonomisk sikkerhed, chance for succes og fokus på det 'realistiske' valg spiller en væsentlig rolle for de unges overvejelser omkring deres kommende uddannelsesvalg og fremtidige arbejdsliv.

I ungetemaets sidste artikel af Gestur Gudmundsson tages udgangspunkt i den uddannelsespolitiske målsætning fra 1993, som gjorde det til en politisk målsætning, at 95 % af en ungdomsårgang skulle have en ungdomsuddannelse. Artiklen problematiserer det realistiske i denne strategi set i lyset

af den igangværende udvikling i ungdomsuddannelsernes indhold. Gudmundsson diskuterer unges identitetskriser som noget, der ikke bare er forbigående, men derimod et tilbagevendende fænomen, som ikke lader sig løse via sagsbehandlernes og erhvervsvejlederes krav om handlingsplaner.

Således erkyndiget om unge og arbejdsliv er læserne velkomne til selv at overveje spørgsmålet, om forfatterens pointer mon er relevante for mennesker udenfor ungdomskategorien.

Dette nummer af Tidsskrift for Arbejdsliv slutter af med en artikel udenfor temaet, nemlig Linda Andersens artikel om psykodynamiske analysers anvendelse og relevans i arbejdslivs- og organisationsforskning.

God fornøjelse!

Temareaktionen

Camilla Hutters, Ulla Højmark Jensen, Ida Juul og Jo Krøjer